

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 29. maj 2007
Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2007-150-0361
Dok.: LVR40477

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 155, som Folketingets Retsudvalg (Alm. del) har stillet til justitsministeren den 18. januar 2007.

Lene Espersen

/

Lene Volke Roesen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 155 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Kan justitsministeren oplyse, om nogle af de 9 personer, som fulgte Scandinavian Star fra selskabet SeaEscape Cruises Ltd., blev særligt afhørt i forbindelse med de påsatte brande eller om disse på et generelt grundlag blev afhørt?

Der henvises til, at den besætning, som tilhørte SeaEscape, og som var ombord natten til den 7. april 1990, ud fra oplysningerne i den senere tid aldrig blev afhørt som mistænkte, på trods af at ansatte fra svensk og norsk politi i dag mener, at der havde været grund til at se nærmere på de 9 personer i forbindelse med misvisninger i deres egne forklaringer fra 1990.”

Svar:

Der henvises til Justitsministeriets notat af 13. juli 2006 om ministeriets behandling og vurdering af anmodningerne om genoptagelse af efterforskningen af branden på Scandinavian Star.

Som det bl.a. fremgår af pkt. 1.1. i notatet, blev det efter branden mellem regeringerne i Norge, Sverige og Danmark aftalt, at efterforskningen i sagen skulle opdeles således, at de norske myndigheder efterforskede branden og dens umiddelbare årsag, at de svenske myndigheder efterforskede brandslukningsarbejdet og de tekniske forhold på skibet, og at de danske myndigheder efterforskede skibets ejer- og forsikringsforhold samt skibets almindelige sødygtighed og overensstemmelse med den søretlige lovgivning.

Efterforskningen af branden og dens umiddelbare årsag, herunder afhøring af vidner og eventuelle mistænkte i relation hertil, blev således varetaget af de norske myndigheder, hvis undersøgelser pegede på, at branden var påsat, og at den mest sandsynlige brandstifter var en dansk passager, der selv omkom ved branden.

Ved skrivelse af 2. maj 2002 rettede den norske rigsadvokat henvendelse til Rigsadvokaten og oplyste, at en række personer havde begæret efterforskningen af sagen vedrørende Scandinavian Star genoptaget. Den norske rigsadvokat meddelte samtidig, at han havde truffet afgørelse om, at der ikke var grundlag for at genoptage den del af efterforskningen, der blev varetaget af de norske myndigheder.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på pkt. 6.5.1. og 6.5.2. i Justitsministeriets notat af 13. juli 2006, hvoraf der bl.a. fremgår følgende:

”Anmodningerne om genoptagelse indeholder endvidere en lang række oplysninger, påstande og vurderinger om selve ildspåsættelsen og brandens udvikling. Som nævnt indledningsvist har Justitsministeriet i forbindelse med ministeriets overvejelser ikke fundet anledning til at foretage en vurdering af alle disse oplysninger og påstande, da denne del af efterforskningen er blevet varetaget af de norske myndigheder, og da den norske rigsadvokat i 2002 nåede frem til, at der ikke foreligger oplysninger, der giver de norske myndigheder anledning til at genoptage efterforskningen.

Justitsministeriet har dog ligesom Rigsadvokaten foretaget en vurdering af visse af oplysningerne om, hvem der ifølge anmodningerne om genoptagelse kan mistænkes for at have påsat branden, fordi det i anmodningerne om genoptagelse er anført, at visse besætningsmedlemmer "har været i ledtog" med de personer, som planlagde branden, og at deres motiv har været forsikringsbedrageri.

Justitsministeriet har endvidere fundet det nødvendigt at vurdere, hvorvidt de oplysninger og påstande, som er fremsat af Støttegruppen og Mike Axdal i forbindelse med behandlingen af sagen i Danmark, giver anledning til at rette henvendelse til den norske rigsadvokat med henblik på, at han kan tage stilling til, om oplysningerne giver anledning til at genoptage den norske del af efterforskningen.

[...]

Terje Bergsvål og Mike Axdal har på vegne af Støttegruppen fremsat en række teorier om en mulig gerningsmand, som ikke ses nærmere begrundede eller underbyggede, og som derfor ikke gøres til genstand for særskilte overvejelser. I forbindelse med anmodningerne om genoptagelse af sagen i Danmark er der dog navnlig peget på maskinchefen på Scandinavian Star som gerningsmand, eventuelt i ledtog med andre fra den oprindelige SeaEscape Cruises Ltd.-besætning, som fortsatte på skibet, efter det begyndte at besejle ruten mellem Oslo og Frederikshavn.

Det påstås således i anmodningerne om genoptagelse, at maskinchefen efter aftale med skibets reelle ejere og mod betaling bl.a. påsatte branden og forsøgte at sænke skibet med henblik på forsikringsbedrageri. Som medgernings-

mænd peges der på chefelektrikeren, 2.-maskinisten samt skibets chefpurser.

[...]

Som tidligere nævnt har advokat Henrik Bonné anmodet om afhøring af en række navngivne personer og har i den forbindelse fremsendt en liste med personer, som foreslås afhørt, herunder maskinchefen, chefelektrikeren, 2.-maskinisten, kaptajn Hugo E. Larsen og receptionisten fra Scandinavian Star, som alle afgav forklaring i forbindelse med søforklaringen. For maskinchefen og Hugo E. Larsens vedkommende afgav de forklaring tre gange hver, ligesom Hugo E. Larsen ligeledes afgav forklaring i forbindelse med den senere straffesag, hvor han blev tiltalt og dømt for overtrædelse af lov om skibes sikkerhed.

Listen omfatter ligeledes den tidligere SeaEscape-skibsfører, som var ombord på Scandianvian Star i forbindelse med overdragelsen af skibet og indtil den 5. april 1990, og som således ikke var ombord på tidspunktet for branden. Den tidligere SeaEscape-skibsfører afgav den 10. april 1990 en 43 sider lang forklaring om bl.a. overdragelsen af Scandinavian Star i form af en ”sworn statement” til en notar i Miami.

For så vidt angår afhøringer af øvrige besætningsmedlemmer på Scandinavian Star, fremgår det af sagen, at der umiddelbart efter branden blev iværksat omfattende afhøringer af de overlevende efter skibsbranden. Den tidligere politiadvokat Nicolai Bjonness har i en udtalelse af 15. november 2001 oplyst, at alle overlevende blev afhørt i gennemsnit tre gange hver jf. nærmere herom nedenfor.”

Om de norske myndigheders efterforskning fremgår endvidere følgende af notatets pkt. 6.5.7.:

”Som aftalt mellem de norske, svenske og danske myndigheder, skulle de norske myndigheder undersøge omstændighederne omkring selve branden og dens opståen og – såfremt det viste sig, at branden var påsat – opklare, hvem brandstifteren var.

Herefter er spørgsmålet om, hvorvidt de norske myndigheders efterforskning er blevet påvirket af de danske myndigheders undersøgelser og konklusioner vedrørende ejer- og rederforhold m.v. først og fremmest et spørgsmål, som de norske myndigheder selv bør tage stilling til. Justitsministeriet har dog i lighed med det under afsnit 6.4. anførte overvejet, om der er oplysninger i sagen vedrørende selve brandefterforskningen, der giver anledning til at rette hen-

vendelse til den norske rigsadvokat, og har på den baggrund overvejet spørgsmålet om de danske myndigheders efterforskning af ejerforholdene, og den betydning denne del af efterforskningen har haft for de norske myndigheders efterforskning af branden og dens årsag.

Det norske politi foretog en omfattende efterforskning i sagen og konkluderede som nævnt ovenfor, at en dansk statsborger, som var passager på skibet, og som omkom under branden, var den sandsynlige brandstifter. Da passageren selv omkom ved branden, blev denne del af efterforskningen henlagt af de norske myndigheder.

Den tidligere politiadvokat Nicolai Bjønness, som havde det juridiske ansvar for det norske politis efterforskning af branden og dens årsager, blev i forbindelse med de norske myndigheders overvejelse af anmodningerne om genoptagelse af efterforskningen af sagen bedt om en udtalelse.

Den tidligere politiadvokat anførte ved skrivelse af 15. november 2001 bl.a., at man under efterforskningen hurtigt blev klar over, at branden var påsat, og at gerningsmanden måtte have været om bord på skibet. Man anlagde derfor den betragtning, at alle kunne være gerningsmanden. Samtlige overlevende blev derfor afhørt i gennemsnit 3 gange hver, og på den måde fik man en oversigt over, hvor både overlevende og omkomne havde befundet sig.”